

รายการข้อมูลที่ 1.7

ผลการประเมินการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวร ของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรกรมอนามัย ปี 2556 - 2563

กรมอนามัยได้ดำเนินการผลักดันนโยบายลดปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้มีการจัดบริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวร (ใส่ห่วงอนามัย/ฝังยาคุมกำเนิด) ในวัยรุ่น ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพ เพิ่มเติมความรู้ และทักษะการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรแก่พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานด้านวางแผนครอบครัว ณ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลให้สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว/คุมกำเนิด สามารถให้บริการและแก้ไขอาการข้างเคียงจากวิธีคุมกำเนิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้ง สามารถให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรได้อย่างมั่นใจ กรมอนามัยดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวร ได้แก่ การให้บริการใส่ห่วงอนามัยและการให้บริการฝังยาคุมกำเนิด หลักสูตร 10 วัน ตั้งแต่ปี 2556 – 2559 ต่อมามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่นไทยมากขึ้น เนื่องจากบริการใส่ห่วงอนามัยไม่ได้รับความนิยมมากนัก จึงพัฒนาเป็นหลักสูตรการให้บริการฝังยาคุมกำเนิด หลักสูตร 5 วัน ตั้งแต่ปี 2560 - ปัจจุบัน และในปี 2563 มีการติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรของกรมอนามัยทุกหลักสูตร ดังตาราง

หลักสูตร	ร้อยละของการให้บริการหลังจบการอบรม	
	ใส่ห่วงอนามัย	ฝังยาคุมกำเนิด
หลักสูตรการให้บริการ ใส่ห่วงอนามัย + ฝังยาคุมกำเนิด (ปี 2556 – 2559)	49.2	25.3
หลักสูตรการให้บริการ ฝังยาคุมกำเนิด (ปี 2560 – 2563)	81.0 (ให้บริการ แต่ไม่ได้อบรมหลักสูตร กรมอนามัย)	85.4

สาเหตุที่ผู้ให้บริการ ไม่มีการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวร	ร้อยละ
เปลี่ยนงานหรือย้ายสถานที่ปฏิบัติงานใหม่ / ไม่ใช่หน่วยบริการ ประชาชน (เช่น เป็นหน่วยวิชาการ ประสานงาน ฯลฯ)	37.9
ไม่มีเวชภัณฑ์คุมกำเนิดกึ่งถาวรสำหรับให้บริการ	27.6
ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลแม่ข่าย	20.7
มีแพทย์เป็นผู้ให้บริการเท่านั้น	6.9
ไม่มีผู้มาขอรับบริการ	6.9
ไม่มั่นใจในการให้บริการ / ประสบการณ์ทำงานน้อย	6.9
เก็บไว้เป็น Case Study สำหรับนักศึกษาแพทย์	3.4

ผลการติดตามและประเมินการให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรหลังผ่านการอบรม พบว่า หลักสูตรการให้บริการใส่ห่วงอนามัยและฝังยาคุมกำเนิด (ปี 2556 – 2559) มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 122 คน แบ่งเป็นผู้ที่ยังให้บริการใส่ห่วงอนามัยอยู่ร้อยละ 49.2 และไม่ได้ให้บริการใส่ห่วงอนามัยแล้วร้อยละ 50.8 ผู้ที่ยังให้บริการฝังยาคุมกำเนิดอยู่ร้อยละ 25.3 และผู้ที่ไม่ได้ให้บริการฝังยาคุมกำเนิดแล้วร้อยละ 74.7 หลักสูตรการให้บริการฝังยาคุมกำเนิด (ปี 2560 – 2562) มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 181 คน แบ่งเป็นผู้ที่ยังให้บริการฝังยาคุมกำเนิดร้อยละ 85.4 รวมทั้ง มีผู้ให้บริการใส่ห่วงอนามัยแต่ไม่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรกรมอนามัยด้วย (อาจเป็นหลักสูตรที่หน่วยงานจัดอบรม) ร้อยละ 81.0 ซึ่งจะเห็นว่า จำนวนผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรของกรมอนามัยค่อนข้างน้อยน้อย เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่จำเป็นต้องฝึกทักษะการให้บริการจริงในหน่วยบริการ ค่าเวชภัณฑ์คุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรมีราคาแพง และจำนวนต้องมีหน่วยบริการที่สามารถเป็นหน่วยฝึกทักษะที่มีศักยภาพเพียงพอ ทำให้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการผลิตบุคลากรผู้ให้บริการดังกล่าว

นอกจากนี้ ผู้ผ่านการอบรมส่วนหนึ่งไม่ได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน/ให้บริการคุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรหลังจบการอบรมด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ เปลี่ยนงานหรือย้ายที่ปฏิบัติงานใหม่ / ไม่ใช่หน่วยบริการประชาชน ร้อยละ 37.9 ไม่มีเวชภัณฑ์คุมกำเนิดแบบกึ่งถาวรสำหรับให้บริการ ร้อยละ 27.6 ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลแม่ข่าย ร้อยละ 20.7 มีแพทย์เป็นผู้ให้บริการเท่านั้น ร้อยละ 6.9 ไม่มีผู้มาขอรับบริการ ร้อยละ 6.9 ไม่มั่นใจในการให้บริการ / ประสบการณ์ทำงานน้อย ร้อยละ 6.9 และเก็บไว้เป็น case study สำหรับนักศึกษาแพทย์ ร้อยละ 3.4
